

Tas Latweefchu lauschu draugs.

1833. 23. Juhni.

25ta lappa.

Rahds brihnums tad nu atkal ar fauli notifs?

Pag', brahlit'! To tew schinni lappâ masa bildite rahdihs, ko wehl nedf Wahj' kalenderi, nedf zittâ kahdâ grahmatâ ne buhfi usgahjis un ko laikam paschas Wahj' awihses wehl no teienes isnems.

Arri pagahjuschâ fwehtdeenâ — ta bija trescha pehz waffaras fwehtku atfwehtes — labs pulzinsch Wihtolneefchu sawâ basnizâ Deewam bija kalpojuschî. Winni, karstâ faulitê atkal us mahjahm eedami, paschâ puffzellâ pee Leijas frohga apstahjahs; jo tē, to kuplu leepu pæhnâ winni jau ohtrâ waffarâ iffwehtdeenâ, no basnizas nahfdami, laizinu atspirgstahs un zits ar zittu pa gohdam farunnajahs woi pahre to, ko patlabban basnizâ irr dsirdejuschî, woi zittur usgahjuschi un peedsihwojuschi. Paschi winni laikam wairs ne sinn, zaur ko pehrnâ waffarâ eeraddinajahs tē sanahkt, bet Leijas frohdsineeks man to irr istahstijis un schis irr tas wihrs gan, kas to leetu warr sinnahkt. Winsch stahsta: Tanni laikâ effoht atnahjis no Rihges, ar seewu un behrneem schinni widduzi dsihwoht, gohdigs atstaunajs saldats, ko taggad tē nosauz to kohkkahji, tapehz, ka winnam kreifa kahja Zurku karrâ irr maitata un no daktereem tif skunstigi nogreesta, ka winsch taggad ar kohkkahju paschâ puffedenas laikâ tahs diwas werstes no basnizas lihds schim frohgam weegli deewegan staiga, kautschu winnam ikreis teitan drufjin' irr ja isduff, pirms to puffwersti usnemim, jif tam wehl lihds mahjahm, Winna ihstems wahrds irr Mendaga Wikums, jo, kad jums patihkt arri to sinnaht, winna dsimtene irr Mendaga mahjas Walmera-muischâ. Schis wihrs, zo gaddus weenâ gabbalâ Kreewds bijis un ar teem pa juheu un pa wiffadahm semmehm gahjis, irr tahds gudrs un tif dauds un daschadas leetas sinn stahstihkt, ka katram zilwekam preeks, winnu dsirdoht. Wahrdi winnam iskriht no

muttes kà ahbofi, un Wihotneefchi tik fahrigi us winna stahsteem irr, kà mu-
 fchas us allu, un ka tee winnu ifswehtdeenâ lihds scheien pawadda un tè puff-
 stundiau kawejahs, wiffwairaf us winna runnahm klaufidamees. To man froh-
 dsineeks pats irr stahstijis paher winna isneffigu un gudru wallodu, kas schim
 frohgam tik dauds weefus peewilkufi. Bet schinni swehtdeenâ winna mehle bija
palikkufi itt kà fwaidita zaur teem Deewa wahrdeem, ko bija dsirdejis basnizâ; jo
mahzitajs sawâ spreddikî bija runnajs paher tahm pasudduschahm aitinahm, ko
pestitajs schelodams mefle, un winsch arri daschus wahr dus bija fazzijis paher
tahm noscheshlojamahm paganu tautahm un winnu leekahm dohmahm. Katram
klaufitajam firds eescheshlojahs paher scheem nabbageem, bet wiffwairaf Wilkumam
tee wahr di pee firds kehrah; jo ko tik winsch zittfahrt sawâ garrâ zekkâ zaur
Kamtschatkas semmi un no Sihneseru rohbescheem lihds Perseru un Turku sem-
mei pee tahm daschadahm tautahm bija redsejis, tas wifs winnam todeen no
jauna nahze prahrâ. Un kad nu tè ar teem mihleem Wihotneefcheem atkal kohpâ
pee Leijas frohga sehdeja, tad winsch fewischkî paher teem Kamtschadahlereem
fahze stahstih, kahdas leekas dohmas teem, kad reds, ka faule tohp aptumschota.
Zee tizzohr, — kà winna stahsts bija — ka tahds swehrs debbesti dsihwojohr, kas,
kad isfalzis, ar mutti pehz faules grabbsta, to par pirmu kummofinu wesselu
gribbedams eehst. Kad nu faule tohp aptumschota, tad ta jau swehram effohr
muttê, un winni ne gribbedami tam laut apriht mihlu fauliti, steidsahs zil war-
redami ar bungahm un stabbulehm us lauku un tur lihds ar saweem preestereem,
kas winneem to irr eemahzjijusch, weenâ gabbalâ tik leelu trohkfni zekk, ka pats
debbests swehrs to ne warr zeest un no leelahm bailehm fauliti atkal iswemj.
Al, kà winni preezajahs, kad nu faules aptumschoschana beidsahs, jo tas win-
neem par skaidru sismi, ka jau isdewahs, swehru eebaidih, un ka winneem sawu
tehwu tehwu wezza skunste un gudriba, wehl naw pasuddufi, kà dahrga faulite
no pohsta effohr ja-isglahbj. Wihotneefchi wiffi atplehse mutti, tahdus ehrmus
dsirdedami, un daschs galwu frattija, itt kà wehl ne tizzedams, ka tik tumfchi
laudis wehl taggad pasaulê dsihwojohr. Bet Wilkums ar skaidreem wahrdeem
winneem parahdija, ka ihsten' wiffkem teem laudim, kas gudribas mahzibas
finahd un sawus behrnus pee skohlas ne turr, woi tahdas paschas leekas doh-
mas, woi mas zittadas effohr. Un winsch arri stahstija, ko winsch wezzâ grab-
matinâ paher Greekereem bija lassijis, kas ar karee-fuggeem paschâ laifâ paher

lubru brauze, kad faules aptumschofchana gaddijahs. Winni wiffi, leeli un mafi, effoht erihzejufcht no bailehm kà apfas lappinas, dohmadami, ka breefmiga nelaine notiffchoht; bet winnu wirfneeks, gudrs wihrs, tublihn ar sawa mehreta gally apfedse weenam wihram galwu, prassidams, woi tas arri kahdu nelaimi nofihmejoht, ka tam azzis taggad aisfegtas? Ne! arbildeja juhras brauzejs; un wirfneeks fazzija: "nu, mulki! tas teefcham arri kahda faules aptumschofchana irr, kas taggad tawahm azzim noteek, un tu tatschu no ta ne bailojees wifs. Ko tad tas launu nofihme, kad mehnesi gaddahs tà tew preeksch azzim stahweht, ka tu ais winnas us brihtiau fauli ne warri redseht?" — Ak, tu isputtehts, tawu gudribu! Neweens no winna fuggu-taudim wairs bailojahs, bet ikfatsr faunejahs sawas neprahibas un arri us preekschu ne aismirfe wifs, jaur ko faules aptumschofchanas noteekahs. X Redseet, — tà Wikums wehl stahstija, — wezzòs laikòs arri eeksch Ahfias, ne taht no melnas juhras, diwas tautas dshwoja, ko tohs Lihjerus un tohs Meederus fauze, un kas, kautgan jau peež gadus weenâ karroschanâ bija dshwojufchas, tatschu wehl festâ, — tas bija Gograis preeksch Jesus dshinschanas — weena ohtrai wirfû gahje. Kad winni nu zotâ September tanni lejâ pee Ahliffa-uppites, fur pahri juhdsu tahtak taggad ta Turku pilsfehtha Erzerum irr, fatikkahs, tad teem paschâ kauschanâ pulksten' dewin no rihta leela faules aptumschofchana rahdijahs. Schi breefmiga, nedfirdehta leeta winnus tà eebailoja un winnu zeetas firdis tà atmihkstinaja, ka winni sawus sohbenus un zittus kaxra rihkus mette noht un itt kà brahti faderrejahs. Rabbi gan, ka beidsiht dewahs meerâ, bet tatschu ja-brihnojahs pahr winnu prahta tumfibu. Un tahdas leekas dohmas gan wiffeem tumfcheem zilwekem tàpatt wezzòs, kà muhsu laikòs pahr Deewa darbeem bija prahtâ. Ak! arri mau pascham, — taggad usklaufajt, lautini, labbi, kà Wikums nu few paschu nokehshs — arri man taisnakas dohmas tobrihd' ne bija wifs, kad pirmureis' no Widsemnes ar Kreeweem aisgahju us Ahfias pussi. Tanni brihdi wehl ne mas ne sinaju, ka faule ikreis teek aptumschota, kad mehness, sawu zellu apfahrt muhsu pasauli statgadama, faulei tà nahk preekschâ, ka mehns gan tumfchu mehness pussi preeksch azzim redsam, bet no faules woi ne ko, woi gabbalu. Arri pahr to wehl ne ko ne biju dsirdejis, ka ihsten' trijadas faules-aptumschofchanas warr gadbitees, ka faule woi pa mallu, woi pawiffam, woi pa widdu warr buht tumfcha. Taggad man nu gan daudstreis prahtâ nahk, ka ar faules aptumschofchanahm tihri tàpatt noteek, kà man brihscham sawâ dahrsinâ gaddahs, ka es Wishtotmuischu ne warru redseht, kad man ahbeles lappa preeksch deggona kaxx; jo taggad, flawehts Deems! es neween to esinu mahzijeas, ka faule warren' dauds leelaka un mehness atkal dauds masaka irr, ne kà muhsu pasfaule; bet arri to, ka faule wairak kà 20 tuhkstohsch reis tuhkstohsch juhdses taht no mums, un mehness tiffat mas pahr 50 tuhkstohsch juhdses ween. Nu man jau skaidri, kad mehness zelsch starp fauli un pasauli eer, ka tad pasfaules dshwotajeem ais mehness faule zittadi ne warr isfkattitees, ne kà aptumschota un ka tatschu winna naw maitara, bet wessela sawâ wezzâ weetâ stahw. Un arri schi leeta mannim

waites naw netizzama, ka tik gudri swaignu sinnataji effoht, kas us minutehm warr isrehkinah, kad kahda aptumschoschana gaddisees. Jo mau pascham Dikges pilesehtâ lungs irr pasihstams, — zittureis jums stahstischi, kâ es ar winnu fatikku un kâ mihligi winsch man mahzija, — tas neween us simts gaddeem preeksch wiffas aptumschoschanas bija isrehkinajis, bec no katras arri sawadu bildi taifijis, kas brangi rahdija, no kurras puffes mehnefs faulei willfees preekschâ, zil leels tumshums buhs, un us kurreu pussi mehnefs atkal aiswillfees. Tahdu mihligu lungu es zittu wehl ne esmu atraddis, ne kâ winsch bija; jo, no-mannijis, ka winna bildes man gauschi patikke, winsch tuhlihn sawam dehlam pawehleja, lai tahs paschas bildes us peezeesmit gaddeem preeksch man noraksta. Redseet, tē es sawâ dseefinu gramatâ weenu no schahm bilditehm esmu eelizzis, — arri Deewam par gohdu; jo ikreis, kad to usfkattu, daschi wahredi no pascha Dahwida dseefinam man nahk prahtâ, ihpaschi tee, kas fakka: "Zew peederr deena un nakts, Tu effi gaisnu un fauli pataifijis." (D. D. 74, 16.) — Schi bilde skaidri parahda to faules aptumschoschanu, kas stas Zuhli rihtâ pa faules mallu gaddisees, un ko mehns schinni semmê wiffi itt labbi warrefin redseht, ja tik debbes buhs skaidra.

Ed mehnefs
atkal ais-
willfees.

No schahs puffes mehnefs willfees
preekschâ.

Kad 48 minutes un 33 sekundes pehz pulksten' 6 buhs pagahjuschas, tad mehnefs kluffinam tur no augschenes faulei fahks willtees preekschâ, kur tu pa labbu rohku us scho bildi to stihpiu redsi. — Kad 42 minutes un 3 sekundes pehz pulksten' 7 buhs pagahjuschas, tad mehnefs jau tik leelai faules dalkai buhs nahkusi preekschâ, zil melnuns tew us bildi rahdahs, un tad arri tuhlihn taifisees pamasihstim atkal aiseet. — Kad pulkstens 46 minutes un 26 sekundes pehz 8 buhs, tad pehdiga ehna tur aiswillfees, kur pa kreifu rohku us bildi ohtra stihpina redsama, un tad mihla faulite atkal bes melnuma mums rahdisees. — Bet draugi, luhdsami, sagahdajeet few pee laika kahdu glahses gabbalu; to turreet brihtianu kahdas deggöschas tauku swezzes wirftu, tai labbi apfwehpjabs, jo tik kad zaur tahdu apfwehpinatü glahsi fauli apfstatta, tad azzis ne fahpehs. — Un nu, brahti, laiks gan jau buhs us mahjahm eet. Dshwojeet wesseli!

Brihtn drilkeht. No juhremallas-gubbernementu augstas waldischanas puffes:

Dr. C. E. Napierky.